

Provkonstruktion

Årskurs: 9

Ämne: Religionskunskap

Tema: Etiska modeller

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas kunskap och förståelse för olika etiska modeller och deras tillämpning i praktiska situationer. Eleverna ska kunna jämföra och analysera dessa modeller samt resonera kring deras konsekvenser i verkliga livssituationer.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

”Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla följande centrala innehåll:
- Olika etiska modeller och deras användning i praktiska och moraliska dilemman.”

Kunskapskrav

Provet kopplar till följande kunskapskrav:

- Eleven genomför och redogör för enkla analyser av centrala begrepp, teorier och perspektiv i relation till etiska dilemman.
- Eleven ger exempel på hur olika etiska modeller kan tillämpas i praktiska situationer.
- Eleven för resonemang kring etiska frågor och problem med stöd i begrepp och teorier.

Prov

Faktafrågor

1. Vilken etisk modell fokuserar på konsekvenserna av en handling?

- a) Deontologisk etik
- b) **Utilitarism**
- c) Dygdetik
- d) Kantiansk etik

2. Vilken etisk modell grundas på plikter och rättigheter?

- a) **Deontologisk etik**
- b) Utilitarism
- c) Dygdetik
- d) Relativism

3. Vilken av följande är en dygd enligt dygdetiken?
- a) Rättvisa
 - b) **Mod**
 - c) Lydnad
 - d) Ansvar
4. Vad kallas en etisk teori som menar att moraliska värden är relativt?
- a) Absolut etik
 - b) **Moralrelativism**
 - c) Universell etik
 - d) Normativ etik
5. Vilket argument används ofta emot utilitarism?
- a) Det är för enkelt.
 - b) **Det kan rättfärdiga orättvisor.**
 - c) Det ger för mycket makt till individer.
 - d) Det är tidskrävande.
6. Vem är en känd företrädare för dygdetik?
- a) Kant
 - b) **Aristoteles**
 - c) Kierkegaard
 - d) Bentham
7. Vad är en central fråga inom deontologisk etik?
- a) Vad är lycka?
 - b) **Är handlingen rätt eller fel här och nu?**
 - c) Vilka konsekvenser har handlingen?
 - d) Vilken dygd eftersträvas?
8. Vad betyder "pliktetik"?
- a) Att följa sina känslor.
 - b) **Att agera utifrån moraliska plikter.**
 - c) Att fokusera på resultat.
 - d) Att vara snäll mot andra.
9. Vilken modell fokuserar mer på individens karaktär?
- a) Pliktetik
 - b) **Dygdetik**
 - c) Utilitarism
 - d) Kantiansk etik
10. I vilken situation kan utilitarism vara svår att tillämpa?
- a) När vi gör val angående våra personliga liv.
 - b) **När vi bedömer andras lidande.**
 - c) När vi väljer mellan olika karriärer.

d) När vi hjälper våra vänner.

11. Vad innebär "moralisk absolutism"?

- a) Att moraliska värden är relativt.
- b) **Att vissa handlingar alltid är fel, oavsett konsekvenser.**
- c) Att etik inte kan mätas.
- d) Att individens intressen alltid kommer först.

12. Vad menas med "konsequentialism"?

- a) Att fokus ligger på plikterna.
- b) **Att fokus ligger på konsekvenserna av handlingar.**
- c) Att dygder är viktiga.
- d) Att etik handlar om känslor.

13. Vilken av följande etiska teorier tar hänsyn till andra människors känslor?

- a) Kantiansk etik
- b) **Utilitarism**
- c) Pliktetik
- d) Dygdetik

14. Ett moraliskt dilemma kan definieras som:

- a) En enkel fråga med ett rätt svar.
- b) **En situation där flera etiska principer krockar.**
- c) En fråga om personliga preferenser.
- d) En diskussion mellan vänner.

15. Vad innebär "altruism" inom etik?

- a) Att tänka på sig själv först.
- b) **Att sätta andras intressen framför sina egna.**
- c) Att följa lagarna.
- d) Att alltid vara ärlig.

Resonerande frågor

1. Reflektera över hur utilitarism kan tillämpas i en situation där du måste fatta ett beslut som påverkar många människor. (Den här frågan låter eleverna resonera kring praktisk användning av utilitarism.)

2. Diskutera hur dygdetik kan vägleda en person i valet av en livspartner. (Här ges eleverna möjlighet att analysera dygdetik i ett personligt sammanhang.)

3. Jämför och kontrastera deontologisk etik och utilitarism när det gäller att fatta beslut i en nödsituation. (Frågan uppmuntrar till djupare analys av två etiska modeller i en specifik kontext.)

4. Vilket etiskt perspektiv anser du att vårdnadshavare ska ha när de fattar beslut om deras barns utbildning, och varför? (Möjlighet till personlig reflektion kopplad till etiska modeller.)
5. Hur skulle Kants pliktetik se på en situation där det är nödvändigt att ljuga för att skydda någon? (Den här frågan kräver att eleverna väger för och emot av en specifik handling.)
6. Analysera hur moralrelativism kan påverka samhällets syn på straff och belöning. (Eleverna får möjlighet att resonera kring samhällsetiska frågor.)
7. Diskutera konsekvenserna av att alltid följa en pliktetik och vilken inverkan det kan ha på samhället och individer. (Frågan uppmuntrar till kritisk tänkande och applicering av etiska teorier.)
8. I vilken utsträckning anser du att etik är subjektiv snarare än objektiv? Justifiera ditt svar utifrån exempel och teoretiska perspektiv. (Den här frågan ger eleverna möjlighet att uttrycka egna åsikter och använda teoretiska referenser.)

Bedömning

Provet kan bedömas med totalt 30 poäng, fördelade på faktafrågor och resonerande frågor.

- **Faktafrågor:** Varje korrekt svar ger 1 poäng. Totalt kan eleverna få 15 poäng från faktafrågor.
- **Resonerande frågor:** Varje resonerande fråga kan ge upp till 3 poäng, vilket ger totalt 24 poäng.

Poängkrav:

- E: 8 poäng (minst 3 från resonerande frågor)
- C: 12 poäng (minst 5 från resonerande frågor)
- A: 18 poäng (minst 5 från resonerande frågor)

Tags: [Prov](#)